

LAPPAJÄRVI

**Selvitys tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esitettyihin
havaintoihin**

v. 2024

Sisällys

1 Johdanto	2
2 Talouden arviointi ja toteutuminen vuonna 2024.....	2
3 Toiminnan ja talouden tavoitteiden arviointi	4
3.1 Yleishallinto.....	5
3.2 Sivistystoimi	5
3.3 Muut palvelut	6
3.3.1 Maaseutuhallinto ja hankkeet	6
3.3.2 Oikeudenhoito ja turvallisuus.....	7
3.4 Tekninen toimi	7
3.5 Elinvoimapalvelut	8
3.6 Konserniyhtiöt	9
3.7 Henkilöstö.....	12

1 Johdanto

Tähän asiakirjaan on koottu kaikkien toimialojen selvitykset tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa vuodelta 2024 tekemiin johtopäätöksiin. Tarkastuslautakunnan johtopäätökset ovat sinisellä fontilla ja toimialojen vastaukset mustalla fontilla.

Numerointi noudattaa arviointikertomuksen numerointia ja otsikointia.

Tässä asiakirjassa ei toisteta arviointikertomuksen muuta sisältöä, ainoastaan johtopäätökset ja toimialojen niihin antamat selvitykset.

2 Talouden arviointi ja toteutuminen vuonna 2024

2.2 Kunnan lainamäärän kehitys, Johtopäätös:

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen siihen, että emokunta on edelleen onnistunut pienentämään lainamäärää. Tarkastuslautakunta kuitenkin toivoo jatkossakin kiinnitettävän erityistä huomiota talousarviosuunnitteluun tuleville vuosille. Kunnan tulee jatkossakin kiinnittää huomiota siihen, että lainamäärä/asukas pysyy etenkin koko kuntakonsernin tasolla maltillisena.

Selvitys:

Lappajärven kunta on pyrkinyt tekemää ylijäämäisen budjetin, jotta talous pystyttäisiin pitämään vakaana. Tämä on edellyttänyt toimintojen kriittistä tarkastelua ja säästöjen etsimistä. Vuoden 2025

talousarvio jouduttiin laatimaan alijäämäisenä, koska uutena kohteena tuli Hotelli Kivitippu. Tavoitteena on yhtiöittää toiminta tai etsiä muita vaihtoehtoja.

Kunnassa ei ole enää sivukouluja ja myös Länsirannan ryhmiksen toiminta päättyy syksyllä 2025.

Harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta haettiin myös vuonna 2024, mutta tällä kertaa sitä ei saatu. Kunta teki kuitenkin n. 768.000 euron ylijäämäisen tuloksen. Uutta lainaa ei tarvinnut ottaa ja pitkäaikaisia lainoja kyettiin lyhentämään suunnitelman mukaisesti.

2.3 Talouden tasapainoisuus, Johtopäätös:

Lappajärven kunnan talouden tunnusluvut osoittavat, että kunta on onnistunut ylittämään budjetoidut verotulot, valtionosuudet, toimintatuotot ja vuosikatteen. Toimintakulut pysyivät hieman alle budjetoidun määrän, mikä osoittaa tehokasta menojen hallintaa. Tilikauden tulos oli merkittävästi parempi kuin budjetoitu, mikä osoittaa kunnan talouden vahvuutta ja kykyä tuottaa ylijäämää.

Selvitys:

Kaikki budjettiin sisältyneet investointimenot eivät ole toteutuneet, minkä vuoksi uutta lainaa ei ole tarvinnut ottaa.

Kunnan lainat ovat pitkäaikaisia kiinteäkorkoisia lainoja ja lyhytaikaisia vaihtuvakorkoisia lainoja. Järjestelyllä on pyritty minimoimaan korkoriskiä. Korot alkoivat nousta keväällä 2022, ja silloin lyhytaikaisia lainoja järjesteltiin uudelleen muuttaen ne pitkäaikaisiksi ja kiinteäkorkoisiksi lainoiksi.

Lainatasoon kiinnitetään huomiota suunniteltaessa investointeja.

2.4 Vertailu kriisikunta kuvaavien tunnuslukujen raja-arvoihin, Johtopäätös:

Tarkastuslautakunta toteaa, että erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä yksikään ei täyty Lappajärven osalta vuonna 2024.

Tarkastuslautakunta kuitenkin kiinnitti huomiota siihen, että pienen asukasmäärän väheneminen voi aiheuttaa tulevaisuudessa asukasta kohti lasketun lainamäärän tunnusluvun raja-arvon täyttymisen, mikäli kuntakonsernissa tehdään isompia investointeja.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kunta tekisi selonteon kuntakonsernin taloudellisesta tilanteesta sekä yhtiökohtaisesti että koko konsernin näkökulmasta.

Selvitys:

Tarkastuslautakunta on todennut, että kriisikuntakriteereistä yksikään raja-arvo ei ylity. Tosin melko lähellä ylittyminen on joidenkin raja-arvojen osalta.

Sekä konserniyhtiöissä että peruskunnassakin tullaan kiinnittämään huomiota mm. investointeihin, jotta lainamäärä ei kasvaisi kestäättömäksi. Silti ns. välttämättömät investoinnit tulee tehdä ja etsiä

joko säästöjä tai uusia tulonlähteitä. Vaihtoehtoihin tulee suhtautua avoimesti ja tarkastella niitä tosiasioihin perustuen.

Lappajärven kunta on tehnyt sopimuksen Kestävä kuntatalous III (KEKU III) -verkostoon osallistumisesta FCG Finnish Consulting Group Oy:n kanssa. Sopimus on voimassa 1.8.2025 – 31.12.2027, ellei muuta yhdessä sopimuskumppanien kanssa kirjallisesti sovita.

Projektin konkreettiset päätuotokset ovat verkostowebinaarit, kvartaalitapaamiset, talouden ja toiminnan analyysit, suora tuki kunnan johtamiseen ja taloushallintoon sekä viestintä.

Hankkeen aikana kunnalla on käytettävissään FCG:n talouskonsulttien työpanosta viisi henkilötyöpäivää per vuosi, yhteensä hankekauden aikana 15 htpv. Konsulttipäiviä käytetään kunnan tilaamiin tarkoituksiin, esimerkiksi talouden painelaskelmien laatimiseen, luottamushenkilöille pidettäviin luentoihin tai erilaisiin selvitystehtäviin. Eli kunta voi tilata yhtiöltä selonteon kuntakonsernin taloudellisesta tilanteesta sekä yhtiökohtaisesti että koko konsernin näkökulmasta.

3 Toiminnan ja talouden tavoitteiden arviointi

3 Johtopäätös:

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2024 kannalta kunnalta oli merkittävä päätös hankkia Hotelli Kivitipun konkurssipesä kunnan omistukseen. Päätös oli kunnan strategian mukainen, sillä kunnan matkailun kehittäminen on paljon painottunut hotellin ympärille. Hotelli Kivitipun lisäksi vuoden 2024 merkittävä tapahtuma oli Kraatterijärvi Geopark UNESCO Global Geoparkin palvelusopimuksen hyväksyminen.

Vuoden 2024 toiminnassa ja päätöksissä painottui pitkälti matkailun kehittäminen ja strategian muut osa-alueet ovat jääneet vähemmälle huomiolle. Tarkastuslautakunta toivookin, että kunnan toiminnassa huomioidaan jatkossa tasapuolisemmin kaikki kuntastrategian kärjet.

Selvitys:

Hotelli Kivitipun hankkiminen kunnan omistukseen oli lähes välttämätön kunnan elinvoiman turvaamiseksi. Kivitippu työllistää noin 20 henkilöä, mikä on yhtä työnantajaa kohden paljon. Kivitipun toiminnan jatkamisesta on tehty yrittäjien kanssa määräaikaiset noin vuoden mittaiset sopimukset. Vuoden 2025 aikana tilanne pyritään vakauttamaan siten, että voidaan tehdä pitkäaikaisia sopimuksia, mikä mahdollistaa pitkäjänteisen ja laadukkaan toiminnan kehittämiseen.

Paikallisia matkailu- ja palvelualan yrittäjiä on sparrattu mm. Visit Arctic Coast yhteistyösopimuksen puitteissa.

Uusi valtuusto aloitti toiminnan 1.6.2025 ja valtuustokauden alussa aloitetaan kuntastrategian päivittäminen ja tehdään yhteenveto strategian tavoitteiden toteutumisesta. Yhteenveto esitellään sekä kunnanhallitukselle että valtuustolle.

3.1 Yleishallinto

3.1 Johtopäätös:

Luottamushenkilöhallinnon osalta tarkastuslautakunta toivoo, että jatkossa kiinnitettäisiin enemmän huomiota tavoitteiden ja mittareiden asetantaan. Tavoitteen ja tavoitetason tulisi olla selkeämmin sidottuna kuntastrategiaan. Toteutumisen arvioinnin perusteluiden tulisi myös olla tarkemmat.

Yhtenä tavoitteena oli asuinympäristön turvallisuuden ja viihtyvyyden kehittäminen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että asuinympäristön turvallisuuden kehittämisen eteen on kunnassa tehty töitä, mutta molempiin osa-alueisiin tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Tarkastuslautakunta on huolissaan keskustan alueen ilkalta ja järjestyshäiriöistä ja on sitä mieltä, että kunnalla olisi mahdollisuus tehdä turvallisuuden ja viihtyvyyden parantamiseksi enemmän yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Yleisten toimistopalveluiden osalta toiminnallisten tavoitteiden toteutumaa oli avattu tilinpäätöksellä selkeästi. Tarkastuslautakunta on tyytyväinen siihen, että henkilöstön työhyvinvoinnin lisäämiseksi on tehty panostuksia, jotka näkyvät sairauspoissaolojen vähenemisenä.

Selvitys:

Talousarvion laadintaohjeessa pyydetään toimialoja kiinnittämään huomiota tavoitteiden ja mittareiden asettamiseksi. Lisäksi tavoitteet tulee perustua kuntastrategiaan. Joillakin toimialoilla tavoitteiden ja mittareiden asettamien on hyvinkin haastavaa, mutta tähän tullaan jatkossa kiinnittämään paremmin huomiota. Tavoitteet tullaan jatkossakin asettamaan kuntastrategian näkökulmasta ja tavoitteille asetetaan paremmin mitattavissa olevat tavoitteet. Tällöin pystytään myös arvioimaan tavoitteiden toteutumista.

Yleishallinnossa asetetut tavoitteet asuinympäristön turvallisuuden ja viihtyvyyden kehittäminen ovat laajoja tavoitteita ja useamman vuoden aikana toteutettavia. Vuosittain on tehty pieniä parannuksia turvallisuuden parantamiseksi, ja tätä työtä tulee jatkaa edelleen.

Yhdessä tavoitteeksi tulee turvallisuussuunnitelman päivittäminen, sillä edellinen suunnitelma on vuodelta 2013. Turvallisuussuunnitelma tehdään yhteistyössä mm. poliisin ja pelastuslaitoksen sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

Viihtyvyyttä on pyritty parantamaan mm. keskustan yleisilmeen parantamisella ja tätä varten on olemassa suunnitelma. Tässä vaiheessa on toteutettu liikenneympyrän uusiminen sekä keskustan teiden kunnostus.

3.2 Sivistystoimi

3.2 Johtopäätös:

Sivistystoimen osalta toiminnalliset tavoitteet ja tavoitetasot sekä toteutuma on selkeästi esitetty.

Tarkastuslautakunta pitää erinomaisena asiana sitä, että kunnassa on valmistauduttu tulevaisuuteen etukäteen ja huomioitu väestökehityksen aiheuttamat muutokset. Tehdyt päätökset perustuvat oppilasennusteisiin.

Sivistystoimessa on osaavaa ja pätevää henkilöstöä. Kunnan tulee jatkossakin taata tasapuolinen ja

-laatuinen varhaiskasvatus- ja opetus kunnan lapsille ja nuorille. Lukio-opetuksen osalta kansainvälisen toiminnan palautuminen koronaa edeltävälle tasolle on hyvä asia. Lukio tekee yhteistyötä muiden lukioiden kanssa.

Kirjaston osalta tarkastuslautakunta on tyytyväinen siihen, että kirjaston palvelut ovat hyvällä tasolla ja kirjaston uuden henkilökunnan perehdytys on sujunut hyvin. Nuorisopalveluiden osalta on tärkeää, että nuoria osallistetaan mukaan kunnan toimintaan.

Liikuntapalveluiden osalta tarkastuslautakunta toteaa, että toteutuneen myynnin perusteella salien käyttömaksut vaikuttaisivat olevan hyvällä tasolla. Myös salien kävijämäärät olivat kasvussa verrattuna edelliskauteen. Tarkastuslautakunta on tyytyväinen liikuntapalveluiden tekemisiin investointeihin ja palveluihin ja toivoo, että jatkossakin kunta tarjoaa edellytykset kuntalaisten monipuoliselle liikkumiselle.

Selvitys:

Sivistystoimi pyrkii toiminnassaan jatkamaan ennakoivaa ja tiedon analysointiin perustuvaa päätöksentekoa. Viime vuodet perusopetuksessa on ollut suuntaus, että syyslukukauden alkuun on tullut oppilaita enemmän kuin keväällä koulujen loppuessa on ollut tiedossa. Erityisesti perusopetuksen valmistavaan opetukseen on tullut oppilaita aina ennakoitua enemmän. Myös muuten oppilasmäärät ovat hieman kasvaneet. Tämä ei kuitenkaan vaikuta siihen, että oppilasmäärät vähenevät reilusti tulevina vuosina.

Sivistystoimessa tehdään myös ennakko vaikutusten arviointeja ja osallistetaan kohderyhmät mukaan ideoimaan sekä kehittämään. Nähtävissä on, että pätevän henkilöstön rekrytointi alkaa jonkin verran hankaloitua. Varsinkin erityisopetuksen henkilöstöstä on koko Suomessa pulaa; yhtenä strategiana pyritään kannustamaan omaa henkilöstöä hankkimaan lisää pätevyyskursseja esimerkiksi erityisluokanopettajaksi.

Lukiokoulutus pyrkii olemaan koko ajan tasalla koulutuksen muutoksista ja kehittää toimintaansa myös yhteistyössä alueen lukioiden kanssa. Pohjoisen alueen lukioverkosto on kaikille sen lukioilla vahva tuki. Kirjasto pyrkii myös olemaan verkostoissa mukana ja kehittämään omaa toimintaansa asiakaspalautteen avulla.

Liikuntapalveluissa kehitetään vuoden 2025 aikana Jamin tiloissa olevan kuntosalin toimintaa lisäämällä laitteita ja tilaa palvelemaan erilaisten käyttäjäryhmien tarpeita ja kasvavaa käyttäjäkuntaa. Erityisesti tulevassa kehittämisessä huomioidaan myös kuntoliikkuajat sekä eläkeläiset asiakasryhmänä, sillä nykyinen kuntosalilyksikkö ei täytä näiden ryhmien standardeja. Kuntosalilyksikön kävijämäärien arvellaan kasvavan entisestään noin 20 %.

3.3 Muut palvelut

3.3.1 Maaseutuhallinto ja hankkeet

Johtopäätös:

Tarkastuslautakunta toivoo, että jatkossa myös maaseutuhallinnon, alkutuotannon ja hankkeiden toimialalle asetetaan toiminnallisia tavoitteita, joiden toteutumista voidaan arvioida.

Selvitys:

Kauhavan kaupunki hallinnoi maaseutuhallinnon palveluita ja Kurikan kaupunki lomituspalveluita. Maaseutuhallinnon ja alkutuotannon osalta voidaan jatkossa asettaa erityisesti seurantaan liittyviä tavoitteita. Myös kuntalaisia ja tuottajia palvelevia kehitysideoita voidaan viestittää palvelun tuottajalle.

UNESCO:n Global Geopark -statuksen saamiseksi tehtiin vuosia töitä useiden erilaisten hankkeiden kautta ja kuntien välisissä neuvotteluissa. Status saatiin viime vuonna, mutta sen säilyttämiseksi tulee edelleen tehdä töitä niin kunnan omalla panostuksella kuin myös hankkeiden kautta.

Myös yritystoimintaa palvelevia hankkeita tulee hakea joko kunnan itse tai kehitysyhtiöiden kautta.

Hankehakemuksessa esitetään tavoitteet ja hankehakemukset käsitellään ao. toimielimessä ja päätetään kuntarahoitukseen osallistumisesta. Hankkeista tehdään aina loppuraportti ja tehdään maksatushakemus liitteineen. Jatkossa loppuraportit voisi tuoda tiedoksi ao. toimielimille.

Hankkeet, joissa kunta on mukana osa-rahoittajana, voisivat olla enempi yhteydessä kuntaan ja toimittaa osa-vuosikatsaukset ja loppuraportin.

3.3.2 Oikeudenhoito ja turvallisuus

Johtopäätös:

Yleisen edunvalvonnan osalta tarkastuslautakunta on tyytyväinen siihen, että haastavasta vuodesta huolimatta tavoitteet on saavutettu.

Selvitys:

Edunvalvonta oli jälleen haastavassa tilanteessa, sillä osa-aikainen toimistosihteeri vaihtui ja yleinen edunvalvoja oli lähes koko vuoden työvapaalla ja irtisanoutui tehtävästään vuoden lopussa. Eli toimialalla oli vain yksi toimistosihteeri, jolla oli pitempi aikainen työkokemus alalta. Edunvalvonta selvisi hyvin vuodesta ja myös toimintoja kehitettiin.

Myös vuonna 2025 oltiin tilanteessa, että jouduttiin palkkaamaan uusi henkilö. Kunnanhallitukselta saatiin lupa kokoaikaisen toimistosihteerin palkkaamiseen, ja sen toivotaan tasaavan työruuhkaa. Uusi toimistosihteeri aloitti 4.8.2025. Nyt edunvalvonnassa on kolme henkilötyövuotta.

3.4 Tekninen toimi

3.4 Johtopäätös:

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota teknisen lautakunnan mittareiden ja tavoitetason selkeyteen ja mitattavuuteen. Toiminnalle asetetut tavoitteet olivat vuonna 2024 pääosin toteutuneet, tähän on vaikuttanut projektien suunnittelu ja yhteistyö eri toimijoiden kesken.

Kiinteistökannan vähentämisessä on edistytty, mutta vanhoista kouluista luopuminen on vielä kesken. Kestävien energiamuotojen mahdollistaminen on alkanut aurinkopaneelien asennuksella, mutta kunnan tulisi jatkossa arvioida mahdollisuuksia laajentaa myös muidenkin kestävien energiamuotojen käyttöä.

Aktiivista kaavoittamista tulisi jatkaa, ja varmistaa, että kaavat tukevat kunnan strategisia tavoitteita. Matkailun kannalta keskeisten alueiden viihtyvyyteen tulisi myös panostaa. Kunnalla olisi esimerkiksi mahdollisuus velvoittaa alueiden omistajia huolehtimaan kiinteistöjen kunnosta. Lisäksi Investori-haku-projektin tuloksia tulisi arvioida ja hyödyntää tästä saatuja oppeja tulevissa projekteissa.

Selvitys:

Tarkastuslautakunta on jättänyt teknisen toimen toiminnasta vuodelta 2024 arviointikertomuksen keväällä 2025. Arviointikertomuksessa johtopäätöksenä on todettu:

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota teknisen lautakunnan mittareiden ja tavoitetason selkeyteen ja mitattavuuteen. Toiminnalle asetetut tavoitteet olivat vuonna 2024 pääosin toteutuneet, tähän on vaikuttanut projektien hyvä suunnittelu ja yhteistyö eri toimijoiden kesken.

Kiinteistökannan vähentämisessä on edistytty, mutta vanhoista kouluista luopuminen on vielä kesken. Kestävien energiamuotojen mahdollistaminen on alkanut aurinkopaneelien asennuksella, mutta kunnan tulisi jatkossa arvioida mahdollisuuksia laajentaa myös muidenkin kestävien energiamuotojen käyttöä.

Aktiivista kaavoittamista tulisi jatkaa, ja varmistaa, että kaavat tukevat kunnan strategisia tavoitteita. Matkailun kannalta keskeisten alueiden viihtyvyyteen tulisi myös panostaa. Kunnalla olisi esimerkiksi mahdollisuus velvoittaa alueiden omistajia huolehtimaan kiinteistöjen kunnosta. Lisäksi Investori-haku-projektin tuloksia tulisi arvioida ja hyödyntää tästä saatuja oppeja tulevissa projekteissa.

Tekninen toimi pyrkii jatkamaan selkeällä, ja mitattavalla toiminnalla myös vuoden 2026 aikana.

Tekninen toimi päättää myös, että kiinteistöstrategia vanhojen koulujen osalta tuodaan uudelleen käsittelyyn syksyn 2025 aikana.

3.5 Elinvoimapalvelut

3.5 Johtopäätös:

Matkailun kehittämisessä on edistytty merkittävästi vuoden 2024 aika. Yhteistyö Visit Arctic Coastin kanssa on tuottanut tuloksia. Matkailuyritystoiminnan tukeminen on ollut aktiivista ja tuloksellista.

Tarkastuslautakunta toivoo, että kunta myös jatkaa matkailun kehittämistä ja hyödyntää Visit Arctic Coast ja UNESCO Global Geopark -yhteistyötä jatkossakin.

Vuoden 2024 aikana valmistauduttiin työllisyyspalveluiden siirtoon valtiolta kunnille. Kuntayhtymä Kympin varsinainen toiminta alkoi vuoden 2025 alusta ja merkittävänä panostuksena voidaan pitää sitä, että TE-palveluiden fyysinen toimipiste saatiin Lappajärvelle. TE-palvelujen siirto on suunniteltu ja toteutettu huolellisesti. Kunnan tulee myös seurata TE-palvelujen siirron vaikutuksia ja tehdä tarvittavia panostuksia palvelujen saatavuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota siihen, ettei toiminnalliset tavoitteet koskettivat lähinnä matkailua, vaikka elinkeinopalveluiden tulisi toimia kunnan koko elinvoiman ja yrittäjyyden sekä työllisyyden edistäjänä. Kunnan tulee tukea yritystoimintaa edelleen aktiivisesti ja järjestää säännöllisiä yritystapaamisia huomioiden tasapuolisesti kaikkien alojen yrittäjiä sekä edesauttaa uusien yritysten syntymistä kuntaan.

Selvitys:

Visit Arctic Coastin kanssa yhteistyö jatkuu uuden sopimuksen mukaisesti. Visit Arctic Coast -verkosto on laajentunut ja siihen kuuluvat Kalajoen ja Lappajärven lisäksi Pietarsaari, Liminka, Nallikari ja HaparandaTornio. VAC:n tavoitteena on kasvattaa kansainvälistä matkailua ja tämän eteen tehdään jatkossakin työtä. VAC:n myyntipääalliköt ovat osallistuneet yhteentoista kansainväliseen myyntitapahtumaan Suomessa, Euroopassa ja Miamissa. Henkilökohtaisesti Visit Arctic Coastin tarjontaa on presentoitu

- 135 ulkomaiselle matkanjärjestäjälle
- 14 kotimaiselle incoming- ja/tai DMC-toimijalle
- 6 risteilyvarustamon maaretkivastaavalle.

Useasti on todettu, että kansainvälinen matkailu on pitkäjänteistä työtä ja tuloksia on odotettavissa noin 3-4 vuoden kuluttua.

Lappajärvi Invest Oy on saanut kolmivuotisen 100 prosentin rahoituksen hankkeelle, jossa edistetään alueen matkailua. Yhtenä tavoitteena on saada luotua DMC-toiminta.

JPYP:llä on hankkeita, joilla myös edistetään matkailua koko alueella. Myös geopark-kohteiden viitoitushanketta on haettu. Tällä hetkellä haetaan maanomistajien suostumuksia opasteiden pystytykseen.

TE-palveluiden siirtyminen kunnille sujui mallikkaasti ja Lappajärven kuntaan saatiin myös oma vastaanotto, joka toimii kunnanvirastolta vuokratuissa tiloissa. Kuntayhtymä Kympin kanssa pidetään säännöllisesti palavereita ja suunnitellaan mm. uusia palvelukonsepteja. Myös rahoitusjärjestelmä tulee pohdittavaksi, koska valtionosuuslaskemissa ei ole enää suoraan eroteltavissa siihen osoitettua rahoitusta.

Lappajärven Yrittäjät ry:n kanssa on aloitettu säännölliset tapaamiset.

3.6 Konserniyhtiöt

3.6 Johtopäätös:

Vuoden 2024 tytäryhtiöille asetetut toiminnalliset tavoitteet vaikuttavat olevan pääosin samoja kuin edellisenä vuotena, eikä toiminnan tavoitteiden toteutumaa ole avattu tilinpäätöksellä kovinkaan laajasti. Tilinpäätökselle toivottaisiin tarkempaa tietoa siitä, mitkä tytäryhtiöiden tilikauden tavoitteet olivat ja miten tavoitteissa onnistuttiin. Tavoitteiden tulisi myös pohjautua kuntastrategiaan. Kuntakonsernille asetetut tavoitteet toteutuivat tilikauden 2024 aikana heikosti, suurin osa tavoitteista ei toteutunut.

Tarkastuslautakunta kiinnitti positiivista huomiota siihen, että vuokrataloyhtiön osalta on tehty selvitystyötä yhtiön toiminnan ja taloudellisen tilanteen ratkaisemiseksi. Kunnan tulisi aktiivisesti miettiä keinoja, miten kunta voisi tarjota laadukkaista vuokra-asuntoja potentiaalisille kuntaan muuttaville henkilöille ja myös nykyisille kuntalaisille. Yhtiön haastavasta tilanteesta huolimatta olisi tärkeää tehdä yhtiön osalta myös pitkän aikavälin suunnitelmia ja tehdä päätöksiä siitä, mitä tyhjilleen jääneille kiinteistöille tehdään. Huonokuntoiset kiinteistöt kunnan alueella vaikuttavat kokonaisuudessaan myös kunnan ilmeeseen.

Lappajärven Lämpö Oy:n osalta tarkastuslautakunta on huolissaan siitä, että yhtiö ei onnistunut toteuttamaan tilikaudelle 2024 asetettuja toiminnallisia tavoitteita. Tarkastuslautakunta on kuulemisissaan saanut selvityksen, miksei toiminnalliset tavoitteet toteutuneet. Toteutumaa tulisi arvioida laajemmin myös tilinpäätöksellä.

Tarkastuslautakunnan näkökulmasta huolta herättää edellisvuosien tytäryhtiöiden alijäämäiset tulokset ja näiden tiedossa olevat tulevat investointitarpeet. Kunnan tulisi arvioida myös pidemmällä aikavälillä sitä, miten tytäryhtiöiden alijäämäiset tulokset ja niissä tehtävät mahdolliset alaskirjaukset tulevat vaikuttamaan koko kuntakonsernin tunnuslukuihin.

Selvitys:

Johtoryhmä on kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että osalla tytäryhtiöistä tilikauden tulos on ollut alijäämäinen. Jatkossa konsernivalvontaan ja ohjeistukseen tullaan kiinnittämään enemmän huomiota ja yhteydenpitoa tullaan tehostamaan. Tarvittaessa tähän työhön voidaan käyttää apuna FCG Finnish Consultingin apua, jota kunnalla on mahdollisuus käyttää tehdyn yhteistyösopimuksen kautta.

Lappajärven Lämpö Oy

Selvitys:

Tarkastuslautakunta on tuonut ilmi, että vuoden 2024 tytäryhtiölle asetetut toiminnalliset tavoitteet vaikuttavat olevan pääosin samoja kuin edellisenä vuotena, eikä toiminnan tavoitteiden toteumaa ole avattu tilinpäätöksellä kovinkaan laajasti. Tilinpäätökselle toivottaisiin tarkempaa tietoa siitä, mitkä tytäryhtiöiden tilikauden tavoitteet olivat ja miten tavoitteissa onnistuttiin. Tavoitteiden tulisi myös pohjautua kuntastrategiaan. Kuntakonsernille asetetut tavoitteet toteutuivat tilikauden 2024 aikana heikosti; suurin osa tavoitteista ei toteutunut.

Lappajärven Lämpö Oy:n osalta tarkastuslautakuntaa on huolissaan siitä, että yhtiö ei onnistunut toteuttamaan tilikaudelle 2024 asetettuja toiminnallisia tavoitteita. Tarkastuslautakunta on kuulemisissaan saanut selvityksen, miksei toiminnalliset tavoitteet toteutuneet. Toteumaa tulisi arvioida laajemmin myös tilinpäätöksellä.

Lappajärven Lämpö Oy tuo ilmi haasteen korkotasojen vaihtelusta. Korkotasojen nousu on aiheuttanut kustannuspainetta yhtiölle, jonka vuoksi kaikkia lainakuluja ei ole kyetty hoitamaan aiemmin arvoituun tahtiin.

Lisäksi yhtiön kassaa ovat rasittaneet polttoaineiden kustannusnousu ja ennalta arvaamattomat investointitarpeet yhtiön omiin laitoksiin.

Yhtiö pyrkii tulevaisuudessa selkeämpiin, ja kuntastrategian mukaisiin, mitattaviin tavoitteisiin.

Yhtiö tulee syksyllä 2025 tarkastelemaan oman taksoituksensa niin, että yhtiö voisi tehdä kestävän tuloksen. Yhtiön taksoja on tarkasteltu viimeksi vuoden 2024 aikana.

Yhtiön tulee myös ehdottamaan Lappajärven kunnanhallituksen poistoerien uudelleentarkastelua, koska ylisuuret suuret poistot ovat osasyynä negatiivista tulosta. Tällä hetkellä poistot ovat lähellä kymmentä (10) prosenttia liikevaihdosta.

Lappajärven Lämpö Oy toiminnan merkittävät tuloksen heikentäjät olivat vuoden 2024 aikana alaskirjatut tappiot myyntisaatavien osalta, lisäksi varaston alaskirjaukset ja yhtäkkiset laiteinvestoinnit omaan tuotantolaitokseen.

Lappajärvi Invest Oy

Selvitys:

Tarkastuslautakunta on arvioinut Lappajärvi Invest Oy:n toimintaa arvointikertomuksessa. Arvointikertomuksessa todetaan, että Lappajärvi Invest Oy:n hanke on alkanut vuoden 2025 maaliskuussa.

Lisäksi tarkastuslautakunta tuo ilmi, että vuoden 2024 tytäryhtiölle asetetut toiminnalliset tavoitteet vaikuttavat olevan pääosin samoja kuin edellisenä vuotena, eikä toiminnan tavoitteiden toteumaa ole avattu tilinpäätöksellä kovinkaan laajasti. Tilinpäätökselle toivottaisiin tarkempaa tietoa siitä, mitkä tytäryhtiöiden tilikauden tavoitteet olivat ja miten tavoitteissa onnistuttiin. Tavoitteiden tulisi myös pohjautua kuntastrategiaan. Kuntakonsernille asetetut tavoitteet toteutuivat tilikauden 2024 aikana heikosti; suurin osa tavoitteista ei toteutunut.

Järviseudun matkailukehittämishanke on käynnissä, ja se loppuu vuoden 2027 elokuussa.

Lappajärven Loma-Golf Oy

Selvitys:

Tarkastuslautakunta on todennut, että vuoden 2024 tytäryhtiölle asetetut toiminnalliset tavoitteet vaikuttavat olevan pääosin samoja kuin edellisenä vuotena, eikä toiminnan tavoitteiden toteutumaa ole avattu tilinpäätöksellä kovinkaan laajasti. Tilinpäätökselle toivottaisiin tarkempaa tietoa siitä, mitkä tytäryhtiöiden tilikauden tavoitteet olivat ja miten tavoitteissa onnistuttiin. Tavoitteiden tulisi myös pohjautua kuntastrategiaan. Kuntakonsernille asetetut tavoitteet toteutuivat tilikauden 2024 aikana heikosti, suurin osa tavoitteista ei toteutunut.

Jatkossa tytäryhteisöille tullaan asettamaan selkeämmät tavoitteet ja mittarit, jotta toteutumaa on helpompi seurata.

Lappajärven Loma-Golf Oy on vuoden 2025 aikana uusinnut yhtiöjärjestyksen sekä ohjesäännön.

Lappajärven Vuokratalot Oy

Selvitys:

Tarkastuslautakunta on arviointikertomuksessaan kiinnittänyt positiivista huomiota siihen, että vuokrataloyhtiön osalta on tehty selvitystyötä yhtiön toiminnan ja taloudellisen tilanteen ratkaisemiseksi. Kunnan tulisi aktiivisesti miettiä keinoja, miten kunta voisi tarjota laadukasta vuokra-asuntoja potentiaalisille kuntaan muuttaville henkilöille ja myös nykyisille kuntalaisille. Yhtiön haastavasta tilanteesta huolimatta olisi tärkeää tehdä yhtiön osalta myös pitkän aikavälin suunnitelmia ja tehdä päätöksiä siitä, mitä tyhjilleen jääneille kiinteistöille tehdään. Huonokuntoiset kiinteistöt kunnan alueella vaikuttavat kokonaisuudessaan myös kunnan ilmeeseen.

Yhtiön alijäämäisiin tilinpäätöksiin on yhtenä tekijänä vaikuttanut ylimääräisten poistojen tekeminen tilintarkastajan suosituksesta. Hoitokate on viimeiset vuodet ollut positiivinen.

Valtuusto on 16.11.2020 myöntänyt 30.000 euron lainan Harjun rivitalon vesivahingon korjaamiseen. Tätä lainaa on lyhennetty 13.846 euroa.

Valtuusto myönsi 19.4.2021 Mynkelinmäen asuntojen korjaukseen 300.000 euron lainan. Tästä taloyhtiö on nostanut 200.000 euroa, jolla on remontoitu Mynkelinmäen kiinteistöjä, (asuntojen korjaamisen lisäksi on mm. uusittu käyttövesiputkia ja lämpöputkia sekä öljysäiliön puhdistaminen ja korjaaminen).

Lainoituksella on pyritty turvaamaan hyväkuntoisten vuokra-asuntojen tarjonta kunnassa.

Vuoden 2024 lopussa vuokrataloyhtiöllä oli noin 333.000 euron laina Lappajärven kunnalle.

3.7 Henkilöstö

3.7 Johtopäätös:

Henkilöstöasioiden osalta tarkastuslautakunta on tutustunut kunnan henkilöstökertomukseen ja kuullut kunnan johtavia viranhaltijoita. Tarkastuslautakunta pitää positiivisena asiana sitä, että henkilöstökyselyn tulosten mukaan kunnan henkilöstö on tyytyväisiä ja sitoutunutta. Tarkastuslautakunnan saaman selvityksen mukaan kunnassa on myös onnistuttu rekrytoinneissa ja etenkin sivistyspuolelle on saatu avoimiin työpaikkoihin päteviä hakijoita.

Sairauspoissaolojen määrä on kunnassa maltillisella tasolla ja positiivista huomiota kiinnitti se, että kunnan vakituisesta henkilöstöstä 38,7 %:lla ei ollut lainkaan sairauspoissaoloja.

Tarkastuslautakunnan neljävuotisen kauden aikana kunnan henkilöstön tyytyväisyys vaikuttaa kehittyneen. Henkilöstösuunnittelua tehdessä kunnan tulee huomioida suuri eläköityvien työntekijöiden määrä lähivuosina.

Selvitys:

Kehityskeskusteluja on käyty vuonna 2024, myös johtoryhmän jäsenten osalta. Johtoryhmälle järjestettiin keväällä työnohjausta ja ryhmä kokoontui viisi kertaa. Kunnanviraston henkilökunnalle järjestettiin työyhteisöpäivä.

Syksyllä 2024 koko henkilökunnalle tehtiin työhyvinvointikysely, jonka palautuspäivä oli 22.9.2024.

Yhteenveto työkyky- ja työhyvinvointikyselystä on henkilöstökertomuksessa.

Kyselystä saatujen vastausten perusteella laadittiin henkilöstöstrategia ja työyhteisön kehittämisohjelma. Nämä on saatettu henkilöstölle tiedoksi.

Henkilökunnalle on tarjottu e-passi, golf-peliosake-etu, polkupyöräetu, kuntosalikortti sekä oma vuoro liikuntahallilla. Käytössä on liukuva työaika niiden osalta, joiden tehtäviin tämä soveltuu. Etätöohjeistus uusittiin vuoden 2025 aikana ja etätöitä voi tehdä niissä tehtävissä, joissa se on mahdollista.

Kunnalla oli avoinna 11 työ-/virkasuhdetta vuoden 2024 aikana. Määräaikaista toimistosihteerin työpaikkaa haki 33, koulunkäynninohjaajan paikkaa 19, määräaikaista projektityöntekijän tehtävää 16, viestinnän kesätyötä 14 ja siivojan tehtävää 14. Pääsääntöisesti kaikkiin tehtäviin on ollut riittävästi hakijoita, ainoastaan kahteen tehtävään oli vain alle viisi hakemusta. Erityisluokanopettajan virkaan ei saatu yhtään hakemusta ja virka täytetään määräaikaisella koulun sisäisellä siirrolla lukuvuodeksi 2025-2026. Virka laitetaan uudelleen auki vuoden 2026 alussa. Kaikkiin muihin avoinna olleisiin tehtäviin saatiin palkattua pätevä henkilö.

Vuonna 2023 jäi eläkkeellä 2 henkilöä ja vuonna 2024 neljä henkilöä. Vuonna 2025 eläkkeelle siirtyy kuusi henkilöä. Käytäntönä on ollut, että rekrytointi aloitetaan välittömästi sen jälkeen, kun henkilö on tehnyt virallisen irtisanomisilmoituksen. Pyrkimyksenä on, että uuden henkilön perehdyttämiseen jää vähintään 2 viikkoa aikaa, mieluummin 1 kuukausi. Tämä perehdyttäminen ei koske koulujen opetus- tai ohjaushenkilöstöä. Koulujen henkilöstön eläköityminen tulevina vuosina tulee auttamaan sen tosiasian kanssa, että oppilasmäärät tulevat putoamaan rajusti parin vuoden päästä ensin alaluokilla ja noin 7-8 vuoden viiveellä yläluokilla; opettajavirkkojen määrä tulee oppilasmäärän laskemisen myötä vähenemään.

Kunnan organisaatio on ohut ja haavoittuvainen. Tämä on yksi riski. Eläköitymisten myötä on syytä tarkastella uudella tavalla myös tehtäviä ja niiden jakautumista eri henkilöille. Rekrytoitaessa tulee huomioida kunnan osaamistarve ja sen mukaan laittaa tehtävät avoimiksi.

Markkinoille on tullut uusita työtä helpottavia ohjelmia ja niiden hankitaan tulee varata määrärahat. Riittävästä perehdytyksestä tulee huolehtia, jotta ohjelmista saadaan kaikki hyöty.

Yhteenvetona henkilöstön osalta voitaneen todeta, että Lappajärven kunta on varsin hyvä työnantaja päätellen mm. siitä, että työnantajan palveluksesta on lähdetty pääsääntöisesti vain eläkkeelle. Työurat ovat pitkiä ja avoimiin virkoihin ja tehtäviin on ollut kiitettävästi päteviä hakijoita. Opetuspuolella on tähän asti ollut hyvin hakijoita, mutta nyt tiettyjen opettajien valtakunnalliset rekrytointiongelmat alkavat näkyä myös Lappajärvellä. Opettajarekrytointia on pyritty parantamaan siten, että lukuvuoden mittaisiin määräaikaisiin tehtäviin määritellään palkanmaksuajaksi myös kesäaika.

Positiivista on myös vähäiset sairauspoissaolot tilastoihin verrattuna ja se, että vakituisesta henkilökunnasta 38,7 %:lla ei ollut sairauspoissaoloja lainkaan. Lappajärven kunta tulee jatkossakin huolehtimaan henkilökunnan työkyvystä ja työhyvinvoinnista panostamalla sekä koulutukseen että työhyvinvointiin.